

Határidők vége? Európa "korlátlan engedélyeket" készít elő az aktív anyagokra

Автор(и): Растителна защита
Дата: 30.01.2026 Брой: 1/2026

A korlátozási tervek kudarca után Brüsszel radikális fordulatot gondolkodik: hatóanyagokra korlátlan időtartamú engedélyeket vezetne be. Jogászok figyelmeztetnek: a lejárat dátumok eltörlése megfordítja a játék szabályait. Ahelyett, hogy a gyártónak kellene bizonyítania időszakosan terméke biztonságosságát a legújabb tudományos szabványok szerint, a teher a társadalomra és a szabályozókra hárul.

Az európai növényvédelmi politika éles fordulatot vesz. Még csak egy éve Brüsszel fő témája a "Farm-to-Fork" stratégia és a SUR terv, a 50%-os peszticidcsökkentés volt. Ma, a tömeges farmertüntetések és politikai sokkok után az Európai Bizottság (EB) az ellenkező irányba halad – az akadályok eltávolítása és a növényvédő szerek hosszú távú használatának biztosítása felé.

Az adminisztratív csapda

Eddig az európai szabályozás előírta, hogy a hatóanyagok szigorú tudományos újraértékelésen menjenek keresztül 10-15 évente. Amikor egy növényvédőszer engedélye lejárt, és az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) nem volt kész az új értékeléssel, az Európai Bizottság automatikusan meghosszabbította az engedélyt 1 évvel. Ez ismétlődően megtörtént, így a termékek jogilag a piacon maradtak lejárt biztonsági értékeléssel.

Annak érdekében, hogy a farmerok ne maradjanak termékek nélkül bürokratikus késések miatt, a Bizottság a gyakorlatban széles körben alkalmazta az úgynevezett 17. cikket (adminisztratív meghosszabbítás). Ez lehetővé teszi, hogy a hatóanyag-engedélyeket adminisztratíván meghosszabbítsák – gyakran egy évre, ismétlődően. Az eredmény: több tucat növényvédőszer marad a piacon évekkel eredeti engedélyük lejárta után anélkül, hogy sikeres új biztonsági ellenőrzésen mentek volna keresztül.

A "Glifozát" eset: a Bizottság egyedül dönt

2023 végén a legszélesebb körben használt herbicide, a glifozát esete egyértelműen demonstrálta Brüsszel elszántságát. Az ellentmondásos rákkeltő adatok és a tagállamok közötti politikai többség hiánya (Németország tartózkodott, Franciaország korlátozásokat akart) ellenére a Bizottság ekkor a saját kezébe vette az ügyet.

Az EFSA jelentésében a káros hatás egyértelmű bizonyítékainak hiányára hivatkozva az EB egyoldalúan meghosszabbította a glifozát engedélyét a maximális 10 éves időtartamra (2033-ig). Ez a döntés, amelyet széles körben feldolgoztak az európai médiák, precedenst teremtett: az ipar jelzést kapott, hogy termékei védve lesznek, még erős nyomás közepette is.

Az új terv: lejárati nélküli engedélyek?

Az igazi változások azonban még hátra vannak. A Handelsblatt 2026. januári cikke szerint az EB SANTE Főigazgatósága készíti elő az úgynevezett "Omnibus Egyszerűsítést". A cél, hogy a legtöbb anyag esetében teljesen megszüntessék az időszakos felülvizsgálatok szükségességét.

Mit ír elő a változás:

- **Határozatlan idejű engedélyezések:** A 10 évenkénti megújítási kérelmezés helyett a hatóanyagok határozatlan időtartamú engedélyt kapnak.
- **A kivételek:** Rendszeres ellenőrzés csak a legveszélyesebb vegyi anyagokra (úgynevezett "helyettesítésre jelöltek") vonatkozik. Az összes többi biztonságosnak tekintik, amíg az ellenkezőjét be nem bizonyítják.
- **Hosszabb kivezetési időszakok:** A már betiltott termékek felhasználására szolgáló kivezetési idő 18 hónapról 36 hónapra növelhető.

A jogi támadás: megsértik a törvényt?

A "határozatlan idejű engedélyek" terve már most heves ellenállásba ütközik. A tekintélyes Geulen & Klinger ügyvédi iroda nyilatkozatot adott ki, miszerint egy ilyen változás jogsértő.

A jogászok figyelmeztetnek: a lejárat dátumok eltörlése megfordítja az eddig követett elvet. Ahelyett, hogy a gyártónak kellene időszakosan bizonyítania terméke biztonságosságát a legújabb tudományos szabványok szerint, a teher a társadalomra és a szabályozókra hárul – nekik kell majd bizonyítaniuk, hogy egy termék káros ahhoz, hogy megállítsák. Ez a gyakorlatban évtizedekre "betonozza" a piacon a régi formulákat.

Mi következik?

Európa keresztúton áll. Egyik oldalon a farmerok állnak, akik a bizonytalanság évei után a kiszámíthatóságot és a kevesebb bürokráciát követelik. A másikon a környezetvédelmi szervezetek és tudósok, akik az új tervben egészségügyi és környezeti kockázatot látnak.

Kemény csata vár az Európai Parlamentben és a bíróságokon, amely eldönti, hogy az európai mezőgazdaság a dereguláció útjára lép-e.

Források:

1. Handelsblatt: "EU-Änderungen bei Pflanzenschutzmitteln laut Gutachten rechtswidrig" (2026. január)
2. ORF.at: "Glyphosat: EU-Kommission verlängert Zulassung um zehn Jahre"
3. 1107/2009/EK rendelet a növényvédő szerek forgalomba hozataláról

